

Csippán Péter

BOGDAN

In memoriam Cs. D.

- Hogy az isten is oda szarik, ahol a legnagyobb a kupac! - mondta anyám, amikor apám halála után leválasztottunk egy sarkot a szobakonyhában lópokróccal, lepedővel Bogdannak.

Anyám eleinte nem engedte, hogy egyedül legyek vele. Azt mondta, jó lesz vigyázni, mert sunyi alak ez a szerb, jöllehet akkor még csak annyit tudtunk róla, hogy ez a tagbaszakadt férfi hétre pontosan fizet. Csak jött és ment, ki és be abban a kopott, szürke lódenkabátban, aminek a zsebeiben késsel faragott ceruzacsonkokat, keményre száradt radírgumit, egy kopott bicskát és egy arasznyi szárazkolbászt tartott. Hajnalban a madarakkal kelt és napnyugta előtt ritkán tért haza, de a kolbász a kabát zsebében mindig arasznyi maradt.

Bogdan kortalan volt. Az a fajta, akinek arcára korán vet árkokat az élet, hogy aztán haláláig megfagyassza azokat a mélyen barázdált vonásokat. Keveset, vagy inkább sohasem beszélt, csak tömött, vastag bajsza alól mormogott *jóestét*, amikor a konyhaasztalhoz ereszkedett a gőzölő étel mellé. A kosztért külön fizetett.

Esténként, lámpaoltás után, sokat néztem, hogyan játszik az utcai lámpák fénye a plafonon. Hogyan kelti életre a ház előtt csikorgó villamos fénye a repedések formálta hatalmas, ormótlan vadakat. Figyeltem, miként kelnek birokra, miként üzekednek azok ott fenn a fejünk felett, és közben hallgattam, hogyan moco rog a férfi a lópokróc másik oldalán. Elképzelttem, hogy mit is csinálhat ott a nyikorgó, rossz matracon. Hallottam, ahogyan szuszog, ahogyan áramlik a levegő ki és be az orrán keresztül, ahogyan megtölti és elhagyja a tüdejét. Egyre lassabban, egyre nagyobb szünetekkel a ki- és a beáramlások között. Elképzelttem a durva, lapát kezeket, a rövid ujjakat, a fekete végű körmökkel. A hosszú karokat, az inas nyakat és az arcot. A vastag, álomtól elnyíló ajkakat, a vastagszálú bajszot, a húsos orrot, a fekete, borzas szemöldökök és a lehunyt szemhéjak alatt parázsló, éppoly

fekete szemet. Jó lett volna belevágni! Pofozni, ütni, szagatni, karmolni, tépni, harapni, csókolni. Csókolni ezt a szerbet? Te Úrjézus!

Minden éjjel kilopóztam a kopott, szürke lódenkabáthoz, hogy megérezzem arasznyi-e még a kolbász.

Egy este, hónapokkal később, Bogdan a szokottnál korábban jött haza. Nem köszönt, csak megállt az ajtóban anyám előtt, aki a híg levest kanalazta a konyhaasztalnál. Nem ereszkedett mellé, pedig már raktam volna elé is a tányért.

- Elveszem a lányát - mondta, mire anyám letette a kanalat, felnézett Bogdanra, de semmit sem szólt. Hosszan nézték így egymást, és mire anyám újra a kanálért nyúlt, megállapodtak.

Azután cseréltek. Bogdan feküdt anyám helyére az ágyba, anyám pedig ment a leválasztott sarokba a rádióval. A világvevő Terta rádióval, ami a varázsszemmel és az elefántcsontsín gombokkal olyan nehéz volt, mint a sár. Apám egy egész havi fizetését költötte rá, hogy aztán fél éjjel, a sámlin ülve, suttogva-motyogva hallgathassa a recsegő Szabad Európát. De apám meghalt, és azóta a rádió is halott. Anyámmal ketten cipeltük a sarokba az évek óta néma monstrumot.

Bogdan az esküvő után, egy vacsora közben, a harmadik kanál után tette le a 100 forintot az asztalra.

- Mi ez? - kérdezte anyám.

- Pénz.

- Miféle pénz?

- 100 forint, a rádióért. Ennyit adtak érte - mondta Bogdan.

- Te irgalmas isten! Eladtad a rádiót? - kérdezte anyám, és arcából kifutott vér.

- Nem működött.

- Nem működött?

- Nem, anyuka. Üres doboz volt csupán.

- Hazudsz!

- Nem hazudok. Az üres doboz nem rádió.

- Hazudsz, te bitang! - és anyám az i betűt szinte már visította: *Biiitang!*, és felpattant az asztaltól, a keze lendülni látszott.

- Ezt most hagyja abba, anyuka! - mondta Bogdan. A hangja kemény volt, a fekete szeme parázslott.

- Hagyja abba! - mondtam én is, de anyámat már nem lehetett leállítani.

- Hagyjam abba? Hát nem látod? Eladta apád rádióját! Eladta az örökséged! Mindenükből kiforgat minket ez a szerb!

- Semmiből nem forgat ki! És nem szerb, anyuka - mondtam. - Magyar.

- Nem-e? Hát van olyan név, hogy Bogdan? Hallottál te olyat? Szerb ez, nekem elhahagytad! Bogdan szeme nagyot villant. Felállt az asztaltól, csak az ajtóból fordult vissza. Keze már nyomta volna le a kilincset, engem bámult kérdően, de én nemet intettem a fejemmel. Egyetlen szó nélkül ment el.

Másnap reggel a rádió ott állt a konyhaasztalon, de Bogdant többé nem láttuk. Csak a kopott, szürke lódenkabát lógott a fogason, üres zsebekkel.

*Odúvarrat, 2007, Kecskemét
(fa, útifű)*